

[Niels Helveg Petersen]

Det er en vigtig sag at opklare i det videre arbejde i Markedsudvalget, lige så vel som det gælder for rækkevidden af artikel 235.

Jeg vil gerne gentage, at jeg finder, at Justitsministeriets notat om disse forhold er et overordentlig godt og grundigt stykke juridisk arbejde, men der henstår alligevel spørgsmål til videre opklaring.

På det udenrigspolitiske område er der også her tale om ambitiøse målsætninger om samordning, koordinering af medlemslandenes udenrigspolitik og sikkerhedspolitik. Det er rigtigt at pege på her, at landene i EF allerede i 1986 tog et stort skridt fremad i retning af at koordinere deres udenrigspolitik og sikkerhedspolitik. Den pakke, der blev gennemført dengang, var et ganske afgørende skridt i den retning.

Vi kan, synes jeg, også uden videre konstatere, at det på mange områder er gået godt med den stærke koordinering inden for det bestående traktatgrundlag. Jeg vil her især fremhæve, at EF i tiden siden 1986 under opbruddet i Østeuropa har spillet en konstruktiv og god rolle i forhold til Østeuropa, Baltikum og de nye republikker i det tidligere Sovjetunionen, i SNG. Det er også positivt at kunne pege på, at der er indgået associeringsaftaler med Polen, Ungarn og Tjekkosllovakiet, som har indbygget målsætning om medlemskab, når mulighederne i øvrigt er til stede.

Jeg vil her godt gøre en bemærkning til hr. Gade. Hr. Gade har et kerneargument i sin argumentation: Ved at vi nu accelererer samarbejdet f.eks. på det økonomiske område, gør vi det vanskeligere for andre lande at blive medlem. Jeg mener, det er en forkert synsmåde grundlæggende. Europa opnår intet som helst ved, at EF sætter sit samarbejde i stå. Der er intet som helst vundet heller for de nye østeuropæiske stater ved, at vi stiller den økonomiske dynamik i Vest i stå. Hvad skulle de vinde ved det? Og for at gøre det meget tydeligt vil jeg da over for hr. Gade pege på et område, han interesserer sig meget for: Hvad skulle Østeuropa f.eks. vinde ved, at vi satte vores miljøsamarbejde i stå? Østeuropa, alle, har kun noget at vinde ved, at vi går hurtigt frem på det miljømæssige og også på det økonomiske område. At udvikle ny teknologi til bekæmpelse af forurening og stille øgede krav til forureningsbekæmpelsen i vore egne lande vil

ikke sætte Østeuropa længere tilbage, men være en fordel også for dem.

Jeg tror grundlæggende, at hr. Gades ræsonnement er forkert, og hvad der gælder miljøet, gælder også økonomien. Kun hvis de vesteuropæiske lande inden for EF har økonomisk styrke, kan vi løfte opgaven. Der er jo ingen mulighed for – desværre, kan man sige – at de østeuropæiske lande uden videre kan blive medlemmer. Det kræver, at de kommer meget længere i retning af at omforme deres økonomier til markedsøkonomier og til demokrati, men de skal selvfølgelig have muligheden, som de også har fået det i associeringstraktaterne, for at kunne blive medlem på et senere tidspunkt. Det skal vi forholde os positivt over for på det principielle plan.

Jeg synes med andre ord, at det er gået godt lange strækninger med den udenrigspolitiske koordinering. Jeg vil dog gøre den bemærkning, at jeg ikke synes, at EF-udenrigsministrene har haft nogen heldig hånd i håndteringen af krisen i Jugoslavien, hvor det derimod er langt mere konstruktivt, hvad vi har set FN foretage sig. Jeg hørte – jeg har ikke et citat på rede hånd – udenrigsministeren en dag sige noget i retning af, at Europa jo ikke sådan skulle komme rendende til FN for at få løst sine konflikter. Og jeg spørger: Hvorfor dog ikke? FN er til for også at løse europæiske konflikter, og det er der bestemt ikke noget forkert i. Det er efter radikal opfattelse i allerhøjeste grad også en opgave for FN at tage på sig at løse konflikter på det europæiske område, når og hvis de opstår.

Det er nyt i traktaterne, at der nu opstilles en målsætning om en fælles forsvarspolitik på sigt. Det er en målsætning, ikke en realitet i dag; det kræver senere beslutninger. Det Radikale Venstre havde langt foretrukket, at denne målsætning ikke fandtes i traktatteksten. Det er vores opfattelse, at EF's ubestridelige succes netop er opnået, fordi man har koncentreret sig om samarbejde på det fredelige økonomiske, civile, praktiske område og har overladt det militære samarbejde til NATO. Det er min opfattelse, at havde EF haft militærsamarbejdet om bord med de problemer, der er i det i forhold til medlemsstaterne, så ville EF-samarbejdet ikke være kommet nær så langt, som det faktisk er kommet. Det ville være blevet tyngtet til jorden af at skulle løfte den opgave, som er